

зацій в сфері сприяння розвитку початкової стадії міжнародної торговельної діяльності можуть знайти своє практичне застосування для українських фірм і організацій та їхніх потенційних партнерів. Особливості організації та основні принципи ведення міжнародної торговельної діяльності американських компаній потребують глибокого вивчення з метою їх подальшої імплементації в практичній діяльності.

1. Inside Washington: Government Resources for International Business by William A. Delphos, Venture Publishing, 3000 K St. NW, #690, Washington, DC 20007.

2. Profitable Exporting: Complete Guide to Marketing your products Abroad, by John S. Gordon and J.R. Arnold Wiley & Sons, New York, NY.

3. The Global Edge: How Your Company Can Win in the International Marketplace, by Sondra Snowdon, Simon & Sohner, New York, NY.

4. Management Export Information Manual, Southern California District Export Council, 11777 San Vicente Blvd., Rm.800, Los Angeles, CA 90040.

5. Profitable Exporting: A Complete Guide to Marketing Your Product Abroad, by John S. Gordon and J.R. Arnold, John Wiley & Sons, New York, NY.

In the article the analyses have been provided as for the beginning of the International activity. Taking into consideration the positive dynamic of American – Ukrainian development and leadership of the USA in the global economy we provided research as for the first steps of American firms and their international activity. Also the research has been focused on the place of government support for international activity of the American enterprises.

Барчук В.П.

СУЧАСНА СТРУКТУРА ТА ДИНАМІКА ПОКАЗНИКІВ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ПРИКАРПАТТЯ

У статті проаналізовано стан та динаміку показників розвитку провідної для регіону галузі – легкої промисловості. На основі SWOT-аналізу виявлено сильні та слабкі сторони діяльності галузі та визначено основні бінарні опозиції позитивних і негативних факторів щодо їх вагомості у відновленні традиційно високого рівня легкої промисловості Прикарпаття та її перспективному розвитку.

Ключові слова: галузь, легка промисловість, конкурентоспроможність, інноваційна продукція, інвестиційна діяльність, давальницька сировина.

I. Вступ. Легка промисловість є традиційною для Прикарпаття. Це зумовлено особливостями економічної системи регіону, його ресурсним та трудовим потенціалом. Відновлення традиційно високого рівня легкої промисловості Прикарпаття – ключове завдання усіх видів та форм виробничо-підприємницької діяльності. Отже, ефективне використання сприятливого природного, ресурсного та людського потенціалу Прикарпаття для розвитку легкої промисловості здатне забезпечити їй провідне місце на державному та регіональному ринках.

Покращенню ситуації в легкій промисловості сприяли прийняті Мінпромполітики

і затверджені розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01.10.02 за №565-р. «Першочергові заходи щодо поліпшення роботи підприємств легкої промисловості».

На регіональному рівні на цей процес вплинула реалізація заходів, передбачених «Програмою розвитку промисловості на 2004–2011 рр.». Особливий наголос у програмі робиться на селективному розвитку окремих кластерів: виробництва льоново-локна, шкіри, хутра та хутряних виробів, тафтингового покриття [2].

Галузь за останні роки адаптувалась до вимог ринкової економіки і перебуває на стадії розвитку. Аналіз показує темпи зростання обсягів продукції легкої промисловості за останні три роки, які були вищими ніж в цілому у державі та склали близько 6%. Порівняно з 1990 роком збільшення цього показника відбулося майже у два рази. Позитивна динаміка обсягів продукції спостерігається з 2003 р. – 21,4%, у 2004 – на 15,8% та 2005 р. – 3,8%. [2]

Такий стан у галузі забезпечує ефективна робота багатьох промислових підприємств над підвищенням конкурентоспроможності продукції та ефективним просуванням її на ринок, вмиле проведення рекламних заходів та стабільна робота підприємств текстильної промисловості, якій у галузевій структурі належить провідна роль.

II. Постановка завдання. Встановити причини втрати провідної ролі легкої промисловості Прикарпаття, простежити динаміку показників її розвитку за останні роки; виявити можливості відновлення та пріоритетні напрямки роботи підприємств, Встановити фактори подальшого розвитку легкої промисловості Прикарпаття на основі SWOT-аналізу.

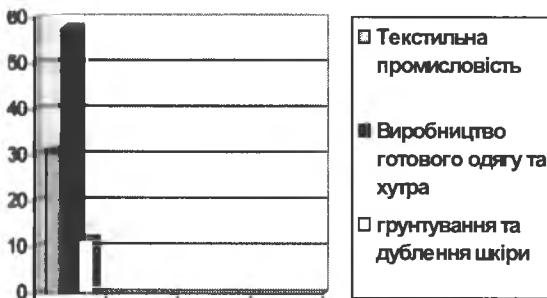
На діяльність підприємств окремих видів економічної діяльності дещо вплинула незабезпеченість підприємств сировиною через значне вивезення шкіри (зокрема, великої рогатої худоби) та напівфабрикату за кордон. Порівняно з 2004 роком експорт необробленої шкіряної сировини зріс у 3,1 рази.

Протягом останніх років суттєво змінилася структура виробництва у текстильній про-

Спеціалізація підприємств легкої промисловості

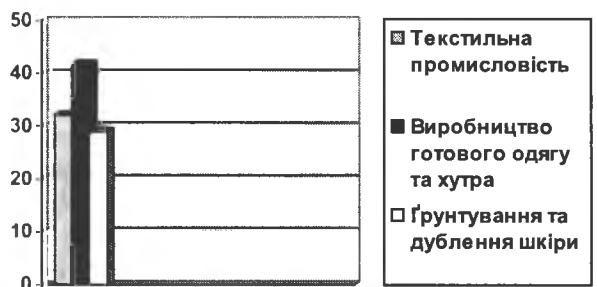
(у відсотках до загального обсягу)

За кількістю підприємств

Текстильна промисловість – 30,7%
 Виробництво готового одягу та хутра – 57,5%
 Ґрунтування та дублення шкіри – 11,8%

За обсягами реалізованої продукції

Текстильна промисловість – 32,2%
 Виробництво готового одягу та хутра – 41,6%
 Ґрунтування та дублення шкіри – 28,9%

Вагомий внесок у збільшення обсягів виробництва галузі вносять такі потужні підприємства, як СП «Вінісін», частка якого у загальному випуску продукції легкої промисловості складає близько 40%, ВАТ «Шкіряник» – 28%, СП «Тикарферлюкс» – 11%, ВАТ «Плай» – 6%. Підприємствами галузі освоєно виробництво 349 найменувань нових видів споживчих товарів, що становить 78,6% від загальної їх кількості. [1]

Зростанню виробництва у легкій промисловості сприяли в основному підприємства текстильної промисловості, якими рівень обсягів до попереднього року було перевищено у 2003 р. на 44,1%, у 2004 р. – на 55,8%, у 2005 р. – на 14,4%. Майже 47% загального обсягу продукції легкої промисловості реалізовано підприємствами саме цієї галузі. Неоднозначною виявилася ситуація у виробництві готового одягу та хутра, оскільки допущено зниження обсягів у 2005 р. на 3,9%, тоді як у 2003-2004 рр. забезпечувалося зростання виробництва. Нестабільною виявилася робота підприємств з виробництва шкіряного взуття, де зниження обсягів у 2004 р. становило 11,3%, у 2005 р. – 2,5%. [2]

мисловості. Це зумовлено зменшенням частки сировинної продукції, значним занепадом однієї із пріоритетних галузей – льонарства. Якщо у 1990 році валові збори льону-довгунця становили близько 119 тис. ц., у 1995 – 38,6 тис.ц. або відповідно 11% і 8% загальнодержавних обсягів, то протягом 2004–2005 рр. на регіон припадає дещо більше 2% загальнодержавного виробництва.

III. Результати. Незважаючи на зазначені проблеми окремих галузей, в цілому на загальний позитивний результат вплинуло те, що у 2005 році майже 43% підприємств легкої промисловості працювали з перевищенням рівня виробництва до попереднього року.

Однак загалом легка промисловість працює у несприятливих умовах, що склалися на внутрішньому ринку внаслідок насичення його імпортними товарами. Це значною мірою спонукало підприємства до роботи на давальницькій сировині. Таку схему співпраці використовує дві третини підприємств легкої промисловості. Вартість переробленої давальницької сировини на підприємствах легкої промисловості в 2005 р. склала 136,9 млн. грн.[2]

Індекси промислового виробництва
(відсотків до попереднього року)

	2003	2004	2005
По області	127,7	110,9	104,8
Легка промисловість	121,4	115,8	103,8
в тому числі:			
- текстильні промисловість	144,1	155,9	114,4
- виробництво готового одягу та хутра	119,5	110,8	96,1
- виробництво шкіри та шкіряного взуття	111,4	88,7	97,5

Показники вартості давальницької сировини, використаної на виробництво продукції легкої промисловості у 2005 році, наведено в таблиці 2.

вими споживачами, вивезення прибутків).

Швейні підприємства, що працюють на давальницьких схемах, не виготовлять власну продукцію або виготовляють її у дуже

Таблиця 2

Виробництво за видами економічної діяльності	Всього, тис.грн.	З неї вартість сировини іноземних замовників	Питома вага вартості іноземних замовників у вартості давальницької сировини, %.
Всього	136945,9	71132,3	51,9
Текстильна промисловість	-	-	-
Виробництво готового одягу та хутра	81079,1	71132,3	87,7
Виробництво шкіри та шкіряного взуття	55866,8	-	-

Більше половини всієї давальницької сировини складає сировина іноземних замовників. Протягом останніх п'яти років частина давальницької сировини у загальному обсязі виробництва з урахуванням її вартості склала понад 40%. Як бачимо з таблиці, текстильна промисловість не працює на давальницькій сировині; це, очевидно, зумовлено особливостями ринку товарів легкої промисловості: зацікавленість іноземних замовників у виробках зі шкіри та хутра полягає у великих прибутках, що забезпечують ці товари.

Випуск продукції на давальницьких засадах має як позитивні (збереження робочих місць, завантаження виробничих потужностей, деякі оновлення основних фондів, освоєння передових технологічних процесів та методів організації виробництва), так і негативні сторони (залежність від замовника, відсутність власного ринку збуту продукції і, як наслідок, відсутність контактів з кінце-

малих обсягах, хоча щороку регіональна торгова промислова палата, не маючи власного виставкового приміщення, організовує сезонні виставки-ярмарки товарів легкої промисловості, на яких можна безпосередньо перевірити конкурентоспроможність своєї продукції та компенсувати простоті між виконанням замовлень роботою на внутрішній ринку. З огляду на посилення соціальної орієнтованості економіки України особливу увагу слід приділити розвиткові легкої промисловості.

У сучасних умовах конкурентоспроможність продукції визначається високим рівнем якісних показників та прийнятною ціною. Як і в попередні роки, найбільш поширеним напрямком підвищення конкурентоспроможності продукції в галузі залишається освоєння виробництва нової та удосконаленої продукції на інноваційній основі. Підприємствами легкої промисловості за останній рік (2005) освоєно виробництво

тридцяти семи найменувань нових видів інноваційної продукції, що становить майже 35% від загальної їх кількості. Переважна частина оновленої продукції є товарами народного споживання. Інноваційна діяльність підприємств цієї галузі – один із визначальних факторів економічного зростання та розвитку галузі.

На розвиток інновацій, що опираються на ресурсозбереження та високі інформаційні технології, домінуючий вплив має інтелектуалізація усієї виробничої системи галузі.

Позитивний вплив на розвиток та відновлення галузі легкої промисловості мають обсяги інвестицій, що зросли на 2,9% порівняно з попереднім роком, значна частка (63,6%) яких, спрямована у розвиток виробництва провідної для галузі текстильної промисловості.

Отже, на сучасний стан галузі впливають як зовнішні, так і внутрішні фактори, які зумовлені структурними змінами промислового потенціалу, зокрема міжгалузевого обміну, сировинною проблемою, проблемами економіки перехідного періоду та соціально-економічними проблемами в умовах ринку.

На основі проведеного аналізу стану та динаміки показників функціонування легкої промисловості можемо дати узагальнену оцінку переваг та недоліків щодо відновлення провідної ролі легкої промисловості. Загально визнаним методом для здійснення реальної оцінки та напрямків розвитку економічної діяльності є SWOT-аналіз.

IV. Висновки. На основі аналізу можемо зробити висновки, що відновлення та розвиток легкої промисловості регіону є одним з пріоритетних напрямків і розглядається як потенційно успішний.

У легкої промисловості Прикарпаття, починаючи з 2003 року, вдалося подолати спад виробництва, стабілізувати рівень та досягти його зростання. Саме стабілізація роботи підприємств текстильної промисловості сприяла нарощуванню виробництва у галузі.

До проблем галузі належить діяльність окремих підприємств на давальницькій сировині та суттєві зміни структури виробництва у текстильній промисловості, зумовлені занепадом традиційного для Прикарпаття льонарства.

Значну роль у позитивній динаміці галузі відіграє інноваційна активність підприємств та стійка тенденція її зростання, чому сприяє активізація інвестицій у розвиток провідної для галузі текстильної промисловості.

Позитивні та негативні фактори розвитку та відновлення легкої промисловості Прикарпаття наведені у SWOT-аналізі.

1. Івано-Франківщина, Україна, Світ: статистичний щорічник за 2004 рік / Головне управління статистики в Івано-Франківській області/ За ред. М.М. Колібрівського. – Івано-Франківськ, 2005. – 590 с.

2. Промисловість Івано-Франківщини /Головне управління статистики/ За ред. М.М. Колібрівського. – 2005 р. – 22 с.

SWOT-аналіз легкої промисловості Прикарпаття

Фактори	Фактори
<p>Сильні сторони</p> <p>Наявна матеріально-технічна база легкої промисловості</p> <p>Технологічний досвід, наявн. опрацьованих технологій випуску продукції</p> <p>Наявність кваліфікованих кадрів і трудових ресурсів</p> <p>Часткове оновлення виробництва</p> <p>Наявність власних розробок моделей, асортименту товарів</p>	<p>Слабкі сторони</p> <p>Відсутність власних обігових коштів</p> <p>Велика частка давальницької схеми на основних підприємствах</p> <p>Слабка система маркетингу</p> <p>Відставання асортименту продукції від потреб ринку</p> <p>Мала частка вітчизняної сировини і матеріалів</p>
<p>Можливості</p> <p>Посилення позицій на ємному внутрішньому ринку</p> <p>Залучення інвестицій</p> <p>Можливість створення регіональних торгових марок</p> <p>Можливість виробництва більшого асортименту продукції з використанням місцевої сировини (взуття, вироби з вовни, льону)</p>	<p>Загрози</p> <p>Конкуренція іноземних виробників</p> <p>Зміна законодавчої та нормативно-правової бази</p> <p>Нестабільність цін на сировину і матеріали</p> <p>Зниження купівельної спроможності споживачів</p>

3. Програма розвитку промисловості на 2004–2011 рр., затверджена рішенням XII сесії облради IV скликання, від 14.09.2004 № 449-12. – Івано-Франківськ, 2004.

In the article the state and dynamics of indexes of development of industry - light industry conducting for

a region is analysed. On the basis of SWOT-analysis the sides of activity of industry strong and weak are exposed and basic binary oppositions of factors positive and negative are certain in relation to their ponderability in renewal traditionally of high level of light industry of Pricarpattya and its perspective development.

Бліннікова О.В.

ПРО ТЕНДЕНЦІЇ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

У статті на основі статистичних даних проаналізовано стан іноземного інвестування в економіку Івано-Франківської області, виявлено тенденції у сфері вкладення іноземного капіталу.

Ключові слова: *прямі іноземні інвестиції, портфельні інвестиції, інвестиційна привабливість.*

I. Вступ. Економіка Івано-Франківщини потребує довготривалих відносин з стратегічним інвестором. Область має ряд переваг, які спроможні стати вирішальними у виборі інвестиційного партнера. До них можна віднести вигідне географічне положення, достатній демографічний та науково-технічний потенціал, унікальні рекреаційні, водні та лісові ресурси, наявність багатьох родовищ корисних копалин.

Загальний обсяг прямих іноземних інвестицій, залучених в економіку області, на кінець 2005р. склав 134,9 млн. дол. США, що становить 0,8% їх обсягів в Україну та відповідає 14 місцю серед регіонів. [1,140]

У порівнянні із сусідніми областями Івано-Франківщина освоїла іноземного капіталу більше від Чернівецької і Тернопільської – відповідно у 4,5 і 3,4 раза та менше від Львівської і Закарпатської – у 2,8 і 1,9 раза.

Однак, за останні дванадцять років область лишилася у 1995-1996 роках входила до першої десятки серед областей держави за обсягом зовнішніх інвестицій, а здебільшого займала позиції у другій десятці. Відсутність позитивного досвіду стабільно залучати інвестиції є однією з базових проблем підвищення інвестиційної активності в регіоні.

II. Постановка завдання. Мета дослідження полягає у необхідності здійснення статистичного аналізу, оцінки та узагальнення ре-

зультатів залучення іноземних інвестицій в економіку області з врахуванням їх стану за 2005 рік для відповідного реагування органів державного управління та місцевого самоврядування.

III. Результати. Впродовж останніх чотирьох років надходження іноземного капіталу значно зросло, з них найбільше – у 2005 році. Прямих іноземних інвестицій за попередній рік надійшло на суму 28,5 млн. дол. США, що на 32,8% більше, ніж за 2004 рік.

З року в рік розширюється географія країн – інвесторів. Якщо на кінець 1995р. їх було 19, то у 2005р. – 42.

Протягом останнього року збільшився капітал нерезидентів з Данії у 2,8 раза, Нідерландів – у 14,6 раза, Сполученого Королівства – у 4,1 раза, Німеччини – на 31,7%, Італії – на 36,5%.

Значні обсяги прямих іноземних інвестицій на кінець 2005р. освоєно нерезидентами Сербії і Чорногорії(20,9%), Данії(10%), Канади(9,8%), Польщі(9,1%), Німеччини(8,5%), на які припадає більше половини (58,3%) від загального обсягу прямих іноземних інвестицій області.

Найбільше підприємств області отримали прямі іноземні інвестиції з Польщі – 77, Німеччини – 49, Угорщини – 16, Канади – 13, Данії та Нідерландів – по 9, Ізраїлю – 5.

Чотирма країнами СНД (Білоруссю, Грузією, Молдовою та Російською Федерацією) здійснені незначні залучення інвестицій (0,5 млн. дол. США, або 0,3 %).

Серед підприємств області іноземні інвестори надали основну перевагу вкладу свого капіталу в підприємства промисловості – 110,2 млн. дол. США, або 81,7% від загального обсягу. З них найбільш інвестиційно привабливими виявилися підприємства легкої промисловості (36,2 млн. дол., або 26,8%)